

**Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Правління Національного банку України “Про
затвердження Положення про визначення пов’язаних із кредитною
спількою осіб”**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 8¹ статті 7 Закону України “Про Національний банк України” [зі змінами, унесеними Законом України “Про фінансові послуги та фінансові компанії” від 14 грудня 2021 року № 1953-ІХ (далі – Закон про фінансові послуги)] наділений повноваженнями здійснювати державне регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг за діяльністю небанківських фінансових установ, інших осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, та осіб, які надають супровідні послуги у межах, визначених Законом про фінансові послуги та іншими законами України.

01 січня 2024 року вводиться в дію Закон України “Про кредитні спілки” від 14 липня 2023 року № 3254-ІХ (далі – Закон про кредитні спілки), у частині першій статті 41 якого встановлений перелік пов’язаних із кредитною спілкою осіб. Кредитна спілка зобов’язана визначати пов’язаних осіб, зазначених у пункті 6 частини першої статті 41 Закону про кредитні спілки, із застосуванням ознак, установлених нормативно-правовими актами Регулятора, з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв’язків із кредитною спілкою. У частині шостій статті 41 Закону про кредитні спілки визначено, що Національний банк у процесі нагляду має право визначати фізичних та юридичних осіб (далі – особи), зазначених у частині першій статті 41 Закону про кредитні спілки, якщо вони не визначені пов’язаними самою кредитною спілкою, із застосуванням ознак, встановлених нормативно-правовими актами Регулятора, з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв’язків із кредитною спілкою. У пункті 30 Прикінцевих та перехідних положень Закону про фінансові послуги Національному банку рекомендовано до дня введення в дію цього закону привести свої нормативно-правові акти у відповідність до норм Закону про фінансові послуги та забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього закону.

У пункті 16 розділу XI “Прикінцеві та перехідні положення” Закону про кредитні спілки Національному банку рекомендовано:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Закону про кредитні спілки;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із Законом про кредитні спілки.

Проблемою, що пропонується розв’язати шляхом державного регулювання у формі нормативно-правового регулювання діяльності кредитних спілок в частині визначення пов’язаних із кредитною спілкою осіб, є врегулювання питання щодо встановлення порядку визначення:

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0008/138741

від 22.11.2023 19:23

кредитною спілкою пов'язаних із нею осіб;

Національним банком пов'язаних з кредитною спілкою осіб, якщо такі особи не були визначені пов'язаними самою кредитною спілкою; та встановлення ознак для визначення:

кредитною спілкою осіб, зазначених у пункті 6 частини першої статті 41 Закону про кредитні спілки;

Національним банком осіб, зазначених у частині першій статті 41 Закону про кредитні спілки,

такими, що є пов'язаними з кредитною спілкою, з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв'язків із кредитною спілкою.

Вищезазначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки вона стосується реалізації повноважень Національного банку щодо розроблення і затвердження нормативно-правових актів з питань регулювання діяльності кредитних спілок. Так само не може бути розв'язана проблема за допомогою чинних регуляторних актів, оскільки Національний банк встановлює нове регулювання із зазначеного питання.

II. Визначення цілей державного регулювання

Проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про визначення пов'язаних із кредитною спілкою осіб” (далі – регуляторний акт) розроблено з метою встановлення порядку визначення:

кредитною спілкою пов'язаних із нею осіб;

Національним банком пов'язаних з кредитною спілкою осіб, якщо такі особи не були визначені пов'язаними самою кредитною спілкою; та встановлення ознак для визначення (далі – ознак):

кредитною спілкою осіб, зазначених у пункті 6 частини першої статті 41 Закону про кредитні спілки;

Національним банком України осіб, зазначених у частині першій статті 41 Закону про кредитні спілки,

такими, що є пов'язаними з кредитною спілкою, з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв'язків із кредитною спілкою.

Цілями державного регулювання є забезпечення фінансової стабільності кредитних спілок, а також захист інтересів учасників кредитних спілок.

III. Визначення та оцінка усіх прийнятих альтернативних способів досягнення зазначених цілей, наведення аргументів щодо переваги обраного способу

Альтернативним способом для досягнення вищезазначених цілей є залишення без додаткового регулювання зазначеного питання з урахуванням наявності визначення пов'язаних осіб у частині першій статті 1 Закону про фінансові послуги та в частині першій статті 41 Закону про кредитні спілки.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

B/33-0008/138741

від 22.11.2023 19:23

Недоліками цього способу є необхідність виконання прикінцевих та перехідних положень Закону про фінансові послуги, якими Національному банку рекомендовано до дня введення в дію цього закону привести свої нормативно-правові акти у відповідність до норм Закону про фінансові послуги та забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону та пункту 16 розділу XI “Прикінцеві та перехідні положення” Закону про кредитні спілки, яким Національному банку рекомендовано:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Закону про кредитні спілки;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із Законом про кредитні спілки.

Крім того, у статті 41 Закону про кредитні спілки визначено потребу встановлення ознак для визначення:

кредитною спілкою осіб, зазначених у пункті 6 частини першої статті 41 Закону про кредитні спілки;

Національним банком осіб, зазначених у частині першій статті 41 Закону про кредитні спілки,

такими, що є пов’язаними з кредитною спілкою з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв’язків із кредитною спілкою.

Отже, застосування такого альтернативного способу досягнення зазначених цілей та розв’язання проблеми в такий спосіб не є прийнятним.

Іншим альтернативним способом досягнення встановлених цілей є прийняття запропонованого регуляторного акта.

Недоліками такого способу є потреба визначення кредитними спілками пов’язаних осіб з урахуванням встановлених регуляторним документом ознак, що може вимагати додаткових ресурсів для комунікації з особами та Національним банком.

Перевагами цього способу є виконання норм Закону про фінансові послуги та Закону про кредитні спілки.

Ураховуючи вищезазначене, Національний банк вважає, що варіант прийняття запропонованого регуляторного акта є прийнятним та ефективним способом досягнення зазначених вище цілей.

IV. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв’язання проблеми, і відповідні заходи

Регуляторний акт передбачає затвердження Положення про визначення пов’язаних із кредитною спілкою осіб, яке встановлює порядок визначення:

кредитною спілкою пов’язаних із нею осіб;

Національним банком пов’язаних з кредитною спілкою осіб, якщо такі особи не були визначені пов’язаними самою кредитною спілкою; та

встановлення ознак для визначення:

кредитною спілкою осіб, зазначених у пункті 6 частини першої статті 41

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/138741

від 22.11.2023 19:23

Закону про кредитні спілки;

Національним банком осіб, зазначених у частині першій статті 41 Закону про кредитні спілки,

такими, що є пов'язаними з кредитною спілкою, з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв'язків із кредитною спілкою.

Положення набирає чинності з 01 січня 2024 року, однак для підготовки та надання інформації щодо пов'язаних із кредитною спілкою осіб запроваджується перехідний період до 01 липня 2024 року.

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта обов'язкові для виконання всіма кредитними спілками. Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх чинників на дію регуляторного акта потенційно зумовлюється переважно змінами в законодавчих актах України, що може призвести до потреби внесення змін до регуляторного акта.

Упровадження вимог регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Здійснення державного контролю та нагляду за додержанням вимог регуляторного акта відбуватиметься в межах здійснення Національним банком нагляду за діяльністю кредитних спілок із періодичністю, визначеною відповідними нормативно-правовими актами Національного банку.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття акта

Реалізація регуляторного акта не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, інші суспільні відносини.

За підсумками визначення очікуваних результатів прийняття регуляторного акта протягом усього строку його дії можна виокремити такий вплив його дії для суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Основним позитивним результатом прийняття регуляторного акта є забезпечення здатності кредитних спілок та Національного банку визначати пов'язаних з кредитною спілкою осіб на підставі встановлених ознак, що дасть змогу кредитним спілкам виконувати вимоги Закону про кредитні спілки щодо операцій з пов'язаними особами.

Отже, очікувані результати прийняття регуляторного акта матимуть позитивний вплив для всіх суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Ураховуючи специфіку сфери правового регулювання регуляторного акта, не вбачається можливим обчислення розмірів позитивних та можливих негативних наслідків його прийняття.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/138741

від 22.11.2023 19:23

VII. Визначення показників результативності акта

Показниками результативності регуляторного акта є:

- 1) кількість кредитних спілок, на яких поширюватиметься дія регуляторного акта;
- 2) кількість визначених пов'язаних з кредитними спілками осіб;
- 3) розмір коштів і час, що витрачатимуться кредитними спілками, пов'язаними з виконанням вимог регуляторного акта.

VIII. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності акта

Відповідно до статей 3 та 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України і Правління Національного банку від 14 липня 2004 року № 471 (зі змінами).

Відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом одного року з дня набрання чинності регуляторним актом відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, оскільки для відстеження результативності використовуватимуться статистичні дані.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься не пізніше двох років із дня набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься один раз на три роки, починаючи з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Інформування кредитних спілок щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

Голова
Національного банку України

Андрій ПИШНИЙ

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Пишний Андрій Григорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000
Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0008/138741
від 22.11.2023 19:23